

vil komme under nærmere Forhandling ved de Lønningsslove, som ere blevne forelagte. Kun skal jeg bemærke, at Besparelser i denne Retning vel nærmest maae gaae ud paa Indskrænkning i Embedsmændenes Antal, som vil kunne finde Sted paa to Maader, deels ved Simplification af Forretningernes Gang, navnlig derved, at Afgjørelsen af flere Spørgsmaal henlægges under de locale og om muligt under de communale Autoriteter, deels derved, at maafee ogsaa et større Beslag lægges paa idetmindste enkelte Embedsmænds Tid. Naar jeg derfor angaaende disse Spørgsmaal enten ganske eller tildeels har været enig med den ærede Folkethingsmand for Holbet Amts 2den Valgkreds (Tscherning), saa maa jeg derimod være aldeles uenig med ham i et Punkt, som jeg ikke vil lade staae aldeles uimodsiget hen, nemlig, naar han igaar udtalte, at det var fuldkommet i sin Orden, at der i sin Tid var blevet betalt en Rente af $8\frac{1}{2}$ pCt. af de Laan, som Staten havde ydet under Pengefriisen. Jeg kan ikke indsee, at Staten her kan stille sig paa samme Maade som den Private. Det er fuldkommen rigtigt, at den private Mand benytter sig af Conjuncturene, og det er fuldkommen rigtigt, naar Staten ikke blander sig i de private Retshandeler, som f. Ex. ved Fastsettelsen af en bestemt Rentefod; men uden at jeg skal indlade mig paa en Undersøgelse af de Omstændigheder, som bevirkede, at denne Rente blev tagen, skal jeg dog udtale, at jeg anseer det for et meget uheldigt Factum. Det er ganske sandt, at Staten har en Forpligtelse mod Skatteyderne, og at den kun skal laane til dem, der kunne yde tilstrækkelig Sikkerhed for Laanet, hvorfor man ikke skal indlade sig paa at hjælpe der, hvor Forholdene, som jeg troer den ærede Folkethingsmand udtrykte sig, ere meer eller mindre raadne (Tscherning: Nei, jeg sagde „ufunde“); men ligesaa sikkert er det vistnok ogsaa, at Staten ikke under saadanne Forhold bør benytte sig af de uheldige Omstændigheder til at drage en extraordinair Fordeel. Staten kan ikke paa den Maade stille sine Interesser fra den Privates og bør ikke benytte sig af den private Nød; det er ikke nok, at Staten kan faae en saadan Rente, fordi man hellere

tager mod en meget dyr Hjælp end mod slet ingen. Naar jeg er nærved at drukne, saa tilstaaer jeg naturligviis den, som kan hjælpe mig, Opfyldelsen af hans Fordringer, om de end ere noksaa ublue.

Naar iøvrigt den samme ærede Folkethingsmand yttrede, at det kunde være særdeles behageligt og nødvendigt her at have Oplysninger om de forskjellige Communal-Udgifter, saa skal jeg ganske slutte mig til hans Ønske i saa Henseende. Det er fuldkommen sandt, at de communale Udgifter træffe Skatteyderne, Skatteobjectet, som han udtrykte sig, paa samme Maade som de egentlige Statsudgifter, men paa den anden Side troer jeg, at Forholdene rundt omkring i Landet ere saa forskellige, at de Oplysninger, som virkelig skulde være Oplysninger, maatte være saa vidtløftige, at man her neppe kunde faae dem. Noget Andet er det, om der maafee for det statistiske Bureau kunde være Anledning til at tage denne Sag under Behandling og saa, naar det var fæstet, i en saa populair Form som muligt forelægge Offentligheden Resultatet. Jeg anseer det for at være nødvendigt, at man ikke alene medtager de egentlige communale Udgifter, disse være nu enten til de høiere communale Autoriteter, Amtsraadene, eller til de mindre, Sogneforstanderskaberne, men at man tillige samtidig dermed tilvejebringer fuldstændige Oplysninger om en anden Stat, som egentlig ikke kan henregnes derunder, jeg mener Tienden.

Endelig er der blevet talt om Udskiftningen, og det er i saa Henseende blevet ytret, at det var ønskeligt, at den sandt Sted i høiere Grad, end Tilfældet nu er, ligesom der endvidere blev sagt, at den i dette Forhold gjældende Lovgivning paa mange Maader blev omgaaet, blot til Uleilighed for Alle; jeg skal gjerne slutte mig hertil, og jeg troer i det Hele taget, at alle Indskrænkninger, som ikke stemme med de naturlige Forhold, ingen Nytte gjøre, men blot ere til Uleilighed for Alle; men naar vi skulde gaae ind herpaa, saa komme vi ind paa det hele Spørgsmaal om Udskiftnings- og